

مدیریت ریسک در تکافل و صندوق سرمایه گذاری

مدرس:
دکتر علیرضا پورمحمد

محورهای کارگاه

- مفاهیم ریسک
- اصول و فرآیند مدیریت ریسک
- مدیریت ریسک در تکافل
- مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

اطلاعات مدرس

علیرضا پور محمد

- دکتری اقتصاد بخش عمومی
- رئیس اداره ریسک بیمه "ما"

مهارت و تخصص:

- آمار و اقتصاد سنجی
- اقتصاد ریاضی (بهینه یابی)
- مدیریت ریسک
- تکافل

دوره های بین المللی در حوزه تکافل:

کشور میزبان	موسسه برگزار کننده	عنوان دوره
مالزی	موسسه الهدی دبی	برنامه آموزشی - عملیاتی تکافل مبتنی بر بازدید تجربی
مالزی	دانشگاه INCEIF	آموزش بین المللی مدیران صنعت بیمه در حوزه تکافل
امارات متحده	آکادمی جهانی کینگز	دوره آموزشی گواهینامه حرفه ای مدیریت کسب و کار تکافل

مفاهیم ریسک

- مقدمه
- منشا کلمه ریسک
- ریسک چیست؟
- زیان، خطر و مخاطره
- طبقه بندی ریسک
- ریسک خالص و ریسک سازمانی
- اقدامات کاهش ریسک

مفاهیم ریسک

• مقدمه

اقدامات	زمان
تاجران چینی برای عبور از رودخانه یانگ تسه همه بار خود را با یک کشتی حمل نمی کردند	۳۰۰۰ قبل میلاد
قانون اساسی مدینه پیمان عقيله	۶۲۲ سال پس از میلاد
افرادی در هر قبیله مسئول پرداخت دیه غیر عمد	۶۳۴ الی ۶۴۴ بعد میلاد
اسپانیا تحت حکومت عبدالرحمن سوم (بیمه دریایی)	۹۱۲ الی ۹۶۱ بعد میلاد
اولین قرارداد بیمه در ایتالیا	۱۳۴۷ پس از میلاد
افتتاح مرکز بیمه بین المللی در لندن	۱۵۷۱ پس از میلاد
بیمه عمر	۱۵۸۳ پس از میلاد
لویدز لندن	۱۶۸۸ پس از میلاد
اولین شرکت بیمه آتش سوزی در ایالات متحده	۱۷۵۲
اولین شرکت تکافل در سودان تاسیس و محصولات بیمه ای منطبق با شریعت	۱۹۷۹

مفاهیم ریسک

منشا کلمه ریسک:

- منشا کلمه ریسک از کلمه عربی **risq** و از کلمه لاتین **risqum** گرفته شده
- **Risq**: هرچیزی که از طرف خدا اهدا شده و در آن خیر است.
- **Risqum**: صخره که برای ملوان ها مانع ایجاد می کند (یک رویداد تصادفی نامطلوب)
- **Risq**: احتمال نتایج نه پیامد مثبت نه منفی
- **risque**: کلمه فرانسوی هم پیامد مثبت هم پیامد منفی
- **Risk**: که از قرن ۱۸ و در انگلستان استفاده می شود بیشتر بر جنبه پیامد منفی تاکید دارد.

مفاهیم ریسک

ریسک چیست؟

شرایطی که در آن احتمال انحراف نامطلوب از یک نتیجه مورد انتظار مطلوب وجود دارد	Vaughan 2003
اغلب به معنای نا اطمینانی است که هم مشکلات و هم فرصت هایی برای مشاغل و افراد ایجاد می کند	Triechman 2005

- **تعریف ریسک:** برای موقعیتی است که در آن نا اطمینانی در مورد نتیجه یا رویدادی استفاده می شود که ما را از دستیابی به اهداف مورد نظر باز می دارد.
- **نکته:** در بیشتر موارد ریسک نتیجه نامطلوب را در بر می گیرد.

مفاهیم ریسک

مثال عدم اطمینان: یک فرد سیگاری با خطر سرطان ریه روبه رو است اما همه افراد سیگاری به سرطان مبتلا نمی شوند. بنابر این در صورتی که احتمال وقوع یک رویداد در آینده مشخص نباشد عدم اطمینان وجود دارد.

سایر تعاریف ریسک:

- تنوع در نتایج آینده
- احتمال ضرر
- احتمال انحراف نامطلوب از نتیجه مطلوب

مفاهیم ریسک

loss, peril and hazard

زیان، خطر و مخاطره

خطر عامل زیان است و مخاطره به شرایطی اطلاق می شود که احتمال زیان را افزایش دهد.

زیان: کاهش غیرمنتظره یا از بین رفتن ارزش اقتصادی
خطر: خطر عامل زیان است.

مثال: آتش سوزی، سرقت و انفجار

مخاطره: حالتی که احتمال زیان را به دلیل خطر خاص افزایش می دهد.

مثال: خطر وقوع سرقت، اگر خودرو مجهز به قفل مرکزی و یا تجهیزات ضد سرقت نباشد

نکته: یک خطر می تواند باعث بیش از یک نوع زیان شود

مثال: انفجار خط لوله گاز می تواند منجر به آسیب ساختمان، درآمد اجاره مالک ساختمان، هزینه های پزشکی و ...

مفاهیم ریسک

انواع مخاطره:

مخاطرات فیزیکی:

مثال: سیم کشی معیوب در ساختمان، نزدیک بودن رودخانه به ملک بیمه شده. یخبندان جاده احتمال تصادف را افزایش می دهد.

مخاطرات اخلاقی:

مربوط به عدم صداقت افراد. مخاطرات اخلاقی از قصد فرد برای تقلب یا خیانت به شرکت بیمه ناشی می شود. **مثال:** سوزاندن عمدی کالای فروش نرفته برای دریافت خسارت از بیمه

مخاطرات روانی:

موقعیت هایی باعث شوند که فردی نسبت به امکان پیدایش خسارت بی تفاوت باشد، بی احتیاطی و بی تفاوتی نسبت به خسارت.

مثال: باز گذاشتن درب ورود چون می داند اگر سرقت رخ دهد همه وسایل خانه بیمه هستند. افراد در مقابل خطرات و حوادث رانندگی حساسیت ندارند. ، رانندگی عجولانه، نبستن کمربند ایمنی

مفاهیم ریسک

مخاطرات قانونی:

بخاطر وضع قوانین جدید. احتمال و شدت خسارت را به دلیل شرایطی که توسط فرآیند قانونی تحمیل شده است، افزایش می دهد که بیمه گر را مجبور به پوشش ریسکی می کند که در غیر این صورت غیرقابل بیمه تلقی می شود

مثال: نقض ایمنی محل کار، نقض حق چاپ، مسئولیت محصول و نقض قرارداد. این خطرات می تواند منجر به شکایت، جریمه و آسیب به اعتبار یک شرکت شود.

مفاهیم ریسک

انواع طبقه بندی ریسک:

- ریسک های اساسی و خاص
- ریسک محض و سوداگرانه
- ریسک های عینی و ذهنی
- ریسک های ایستا و پویا
- ریسک مالی و غیر مالی

مفاهیم ریسک

ریسک های اساسی و خاص

ریسک اساسی: بر بخش عظیمی یا حتی کل جامعه اثرگذار است. نیاز به مداخله دولت و بیمه اجتماعی

مثال: سونامی، زلزله، بحران وام مسکن ۲۰۰۸.

ریسک خاص: این ریسک از نظر علت و معلول محدودتر است.

مثال: آتش سوزی منازل، برخورد دو خودرو.
می توان از طریق بیمه و تکافل با آن مقابله کرد.

ریسک محض (خالص) و سوداگرانه (سفته بازی)

ریسک محض: احتمال ضرر یا عدم ضرر.

مثال: احتمال فوت و احتمال خسارت به اموال

ریسک سوداگرانه: احتمال ضرر یا سود.

مثال: سرمایه گذاری در املاک

مفاهیم ریسک

- نکته: بیمه گذاران فقط ریسک خالص را بیمه می کنند. علاوه بر این قانون اعداد بزرگ که مبنای آماری عملیات تکافل و بیمه را تشکیل می دهد می تواند راحت تر برای ریسک محض نسبت به ریسک سوداگرانه اعمال شود.

ریسک های عینی و ذهنی

ریسک های عینی: همان ریسک آماری است که می توان آن را با برخی معیارهای پراکندگی مانند انحراف معیار یا واریانس اندازه گیری کرد

ریسک های ذهنی: به وضعیت روانی افراد اشاره دارد که نسبت به نتیجه یک رویداد دچار تردید هستند (رفتار هر فرد نسبت به ریسک مشابه متفاوت بوده و نتایج متفاوت دارد)

مثال: دو مدیر ریسک با نگرش متفاوت نسبت به وضع مشابه با توجه به سطح ریسک درک شده تفاسیر متفاوتی خواهند داشت.

مفاهیم ریسک

ریسک های ایستا و پویا

ریسک های پویا: در نتیجه تغییرات محیطی باعث خسارت مالی می شود. خسارت مالی ایجاد کنند و البته کمتر قابل پیش بینی هستند و نظم خاصی ندارند.

مثال: مانند تغییرات در اقتصاد، فناوری، سلیقه مصرف کننده و الزامات نظارتی اشاره کرد.

ریسک های ایستا: ماهیت خالص یا سودگرانه دارند. این ریسک قابل پیش بینی تر و به طور معمول می توان آن ها را بیمه کرد. در اثر عواملی مثل ضرر طبیعی یا اشتباهات انسانی به وجود می آیند، **مثال:** تصادفات رانندگی یا آتش سوزی.

مفاهیم ریسک

ریسک مالی و غیر مالی

- **ریسک مالی:** این نوع ریسک را می توان به صورت پولی اندازه گیری کرد. به معنی خطر از دست دادن دارایی و کاهش ارزش دارایی
- **ریسک غیر مالی:** شرایطی که در آن زیان مالی وجود ندارد. ریسک های سازمانی (راهبردی، حقوقی، و...) و ریسک های عملیاتی، ریسک کسب و کار

انواع ریسک خالص

- ریسک خالص عموماً قابل بیمه بوده و موضوع بیمه متداول و تکافل است.
- ریسک شخصی
 - ریسک دارایی
 - ریسک مسئولیت

مفاهیم ریسک

ریسک شخصی: مستقیم بر افراد تاثیر می گذارد. احتمال از دست دادن یا کاهش درآمد،

کاهش دارایی مالی

- ریسک مرگ
- ریسک درآمد ناکافی دوران بازنشستگی
- ریسک از دست دادن سلامتی (عدم توانایی پرداخت هزینه های پزشکی)
- ریسک بیکاری (تهدید بزرگ امنیت مالی شخص)

ریسک دارایی: احتمال زیان در نتیجه خسارت به دارایی ناشی از آتش سوزی، سیل، زلزله

و...

ریسک مسئولیت: صدمه جانی یا خسارت به مال دیگران را شامل می شود. دادگاه متخلف

را به پرداخت خسارت به شخص متضرر مجبور می کند.

مفاهیم ریسک

ریسک سازمانی

- ریسک‌هایی که یک واحد تجاری با آن مواجه است. مانند:
- ریسک راهبردی
- ریسک عملیاتی
- ریسک مالی
- ریسک قانونی

مفاهیم ریسک

اقدامات کاهش ریسک

- ۱- کنترل ریسک: بر اجتناب، کاهش و پیشگیری ریسک ها تمرکز دارند. در این روش هم شدت و هم احتمال ریسک کاهش پیدا می کند.
- ۲- روش های تامین مالی: برای باز پرداخت یا کاهش هزینه خسارت

نکته: در مدیریت ریسک خوب برنامه ریزی کاهش ریسک برای یک ریسک خاص باید ترکیب مناسب از هردو روش باشد

اقدامات کنترل ریسک:

- اجتناب از ریسک
- پیشگیری از زیان
- کاهش زیان
- تفکیک و ترکیب
- نجات و برنامه ریزی احتیاطی
- انتقال قراردادی برای کنترل ریسک

مفاهیم ریسک

اجتناب از ریسک:

هم احتمال وقوع و هم شدت خسارت بالا بوده و قابل کاهش نیست.

پیشگیری از زیان:

اقدامات پیشگیری از خسارت با هدف کاهش یا کنترل وقوع یا دفعات خسارت.

مثال: نصب تجهیزات ایمنی. بازرسی دوره ای و ممنوع بودن استعمال دخانیات در جاهای خاص

کاهش زیان:

هدف: کاهش شدت خسارت

پیش از خسارت: سیستم آبپاش خودکار در ساختمان، کنترل های حسابداری داخلی در بخش مالی

پس از خسارت: ارائه کمک های اولیه به مصدومان در محل کار

مفاهیم ریسک

تفکیک و ترکیب

تفکیک: موارد در معرض ریسک در مکان یا واحد های زیادی جداگانه قرار می گیرند تا زیان احتمالی کاهش پیدا کند. تعداد وقوع کاهش نمی یابد ولی شدت کاهش پیدا می کند.

مثال: یک شرکت به جای قرار دادن کل موجودی خود در یک انبار ممکن است تصمیم به پخش کردن این ریسک از طریق قراردادن قسمت های مساوی از موجودی در ۱۰ انبار کاملاً تفکیک شده بگیرد.

ترکیب: با رشد سازمان می توان تملک دارایی ها را داشت. ترکیب تعداد واحدهای در معرض ریسک تحت کنترل شرکت را افزایش می دهد. یکی از روش هایی که یک شرکت می تواند ریسک ها را ترکیب کند، توسعه از طریق رشد داخلی می باشد.

مثال: یک شرکت ممکن است ناوگان اتومبیل های خود را افزایش دهد. همچنین ترکیب هنگامی که شرکت ادغام می شود یا شرکت دیگری را اکتساب می کند؛ روی می دهد شرکت جدید ساختمان ها، خودروها و کارکنان بیشتری نسبت به شرکت اولیه دارد.

مفاهیم ریسک

نجات و برنامه ریزی احتیاطی

نجات: عملیات بازگرداندن دارایی ها یا دارایی های آسیب دیده به سطح استفاده اشاره دارد.
مثال: درآوردن کشتی غرق شده و باز سازی آن، محصولات که بعد از آتش سوزی کارخانه قابل استفاده است.

برنامه ریزی احتیاطی: رویکرد یکپارچه برای شناسایی و پیش بینی وقوع رویداد های احتمالی در آینده و آماده شدن برای اجتناب و یا مقابله با آن
قبل از بروز بحران: برنامه ریزی مدیریت بحران
بعد از بروز بحران: طرح بهبود کسب و کار

انتقال قراردادی برای کنترل ریسک

از طریق قرارداد یا توافق یکی از طرفین خسارت ناشی از فعالیت یا رویداد را به طرف دیگر انتقال می دهد.

مثال: یک پیمانکار کاری را گرفته و آن را به خاطر خطراتی که دارد به پیمانکار فرعی می دهد.

مفاهیم ریسک

اقدامات تأمین مالی ریسک

این روش بر کاهش هزینه های خسارتی که رخ داده است تمرکز دارد.

۱- **حفظ ریسک**: روش های مختلف تأمین مالی برای پرداخت ضرر. (حفظ ریسک عمدی و غیرعمدی)

- ایجاد ذخیره ویژه

- ایجاد صندوق

۲- **انتقال / اشتراک ریسک**: ریسک بین اشخاص یا سازمان ها تقسیم می شود و خسارت کاهش می یابد.

- تکافل/بیمه

- انتقال قراردادی برای تأمین مالی ریسک

- هیجینگ

نکته: دو روش به صورت ترکیب به کار گرفته شود.

مفاهیم ریسک

تکافل/بیمه

- از تکنیک ترکیب استفاده می کنند تا خسارت معدود افراد کم شانس را بین تعداد زیاد افراد خوش شانس پخش کنند.
- از دیدگاه مدیریت ریسک احتمال وقوع کم و شدت زیاد باشد مناسب ترین ابزار تکافل/بیمه است.
- مواردی که قابلیت بیمه دارند باید دارای ویژگی زیر باشند:
 - ✓ زیان اهمیت داشته باشد
 - ✓ زیان ماهیت تصادفی داشته باشد
 - ✓ زیان قابل اندازه گیری باشد
 - ✓ احتمال زیان قابل محاسبه باشد
 - ✓ زیان فاجعه بار نباشد

مفاهیم ریسک

انتقال قراردادی برای تامین مالی ریسک

از نظر مفهومی معادل بیمه/تکافل است با این تفاوت انتقال گیرنده بیمه/تکافل نیست.

هیجینگ

پوشش ریسک فرآیندی است که می توان یک فعالیت مالی را در برابر کاهش احتمالی جریان های نقدی آتی محافظت کرد.

مثال: پوشش ریسک می تواند سازمان را از زیان های ناشی از تغییرات قیمت محافظت کند.

- خرید قرارداد آتی
- اختیار خرید

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

- تعریف مدیریت ریسک
- اهداف مدیریت ریسک
- فرآیند مدیریت ریسک

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

تعریف مدیریت ریسک

مدیریت ریسک یک رویکرد علمی برای مقابله با ریسک خالص با پیش بینی زیان های تصادفی احتمالی و طراحی و اجرای روش هایی است که وقوع زیان یا تاثیر مالی زیان ها را به حداقل برساند.

Vaughan(2003)

مدیریت ریسک فرآیند اقتصادی تخصیص منابع شرکت از طریق بهینه روش های کنترل ریسک و تامین مالی خسارت برای به حداقل رساندن هزینه های ریسک خالص است.

Baglini(1983)

مدیریت ریسک: فرآیند شناسایی، اندازه گیری و اقدامات کاهش دهنده در نظر گرفت که شامل کنترل ریسک و اقدامات تامین مالی ریسک است.

نکته: پس از دهه ۱۹۹۰ مدیریت ریسک تبدیل به مدیریت ریسک سازمانی شد که علاوه بر ریسک خالص ریسک سفته بازی را شامل می شود.

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

اهداف مدیریت ریسک:

- بقاء
 - درآمد نسبتاً پایدار
 - عدم وقفه در عملیات
 - رشد پایدار
 - کاهش هزینه مدیریت ریسک
 - انجام مسئولیت اجتماعی
- اهداف مدیریت ریسک در قالب بیانیه سیاست و خط مشی مدیریت ریسک اعلام می شود که چارچوبی ارائه می کند که مدیریت ریسک می تواند تصمیم بگیرد. در این بیانیه علاوه بر تعریف اهداف و وظایف و مسئولیت های مدیریت ریسک مشخص می شود.

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

فرآیند مدیریت ریسک

فرآیند مدیریت ریسک دارای ۶ مرحله است:

1. تنظیم اهداف و سیاست های مدیریت ریسک
2. شناسایی ریسک
3. اندازه گیری و ارزیابی ریسک
4. انتخاب اقدامات کاهنده مناسب برای پاسخ به ریسک
5. اجرای برنامه مدیریت ریسک
6. نظارت و بازنگری برنامه

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

۱- تنظیم اهداف و سیاست های مدیریت ریسک

اهداف مدیریت ریسک

پس از ضرر	قبل از ضرر
بقا سازمان	اقتصادی
ادامه عملیات	کاهش نارضایتی
ثبات درآمد و رشد	پایبندی به الزامات تعهدات
مسئولیت اجتماعی	

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

۲- شناسایی ریسک

فرآیند شناسایی ریسک یک رویکرد مستمر در مواجهه با اموال تعهدات و پرسنل است. این مرحله شامل تجزیه و تحلیل دقیق تمام زیان های احتمالی است که مدیر ریسک باید چک لیستی از تمام زیان های ممکن برای هر سازمان رخ دهد تهیه نماید. چک لیست ها در طبقات زیر تهیه می شود:

- ریسک مشهود اموال
- ریسک غیر مستقیم اموال
- ریسک درآمد
- ریسک تعهدات
-

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

روش های تهیه چک لیست برای شناسایی ریسک:

- بازرسی فیزیکی (بازرسی تاسیسات)
- تجزیه و تحلیل صورت های مالی
- پرسشنامه ریسک
- فلوجارت
- داده های قبلی خسارت
- مصاحبه و تعاملات با سایر بخش های سازمان

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

۳- اندازه گیری و ارزیابی ریسک

فرآیند ارزیابی ریسک: احتمال وقوع یک ریسک، کفایت کنترل های موجود، پیامد ریسک است. ارزیابی ریسک شامل شدت و احتمال ریسک و رتبه بندی آنها بر اساس اهمیت است.

- احتمال ریسک: تعداد دفعاتی که یک رویداد در یک بازه زمانی اتفاق می افتد
- شدت ریسک: هزینه پولی خسارت

تعیین احتمال	
٪۰	هرگز
٪۵	بعید
٪۱۰	ممکن است
٪۲۵	قابل توجه
٪۵۰	احتمال دارد
٪۹۰	تقریبا مطمئن

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

پیامد/تاثیر ریسک (ریال)

۱۰۰۰۰۰۰	جزئی
۱۰۰۰۰۰۰۰	در حد متوسط
۵۰۰۰۰۰۰۰	شدید
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	فاجعه آمیز

اثر بخشی کنترلر

۲۰٪ و کمتر	خیلی ضعیف
۳۰٪	نامطلوب
۵۰٪	خوب
۷۰٪	خیلی خوب
۸۰٪ یا بیشتر	عالی

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

۴- انتخاب اقدامات کاهنده مناسب برای پاسخ به ریسک

بعد از اولویت بندی ریسک ها و شناسایی مهم ترین ریسک ها و آن هایی که نیاز به اقدام فوری دارند، باید برنامه کنترل و مدیریت ریسک را تهیه کرد. اینکه با هر ریسک چگونه باید رفتار کرد.

- کنترل ریسک
 - تامین مالی ریسک
- در بخش اول توضیح داده شد.

ماتریس ریسک	احتمال بالا	احتمال کم
شدت بالا	اجتناب & کاهش	تکافل یا بیمه
شدت کم	حفظ & کاهش	حفظ

اصول و فرآیند مدیریت ریسک

۵- اجرای برنامه مدیریت ریسک

- پس از شناسایی ریسک ها، ارزیابی آن ها و تدوین برنامه هایی برای کنترل و مدیریت ریسک، سازمان باید به سراغ اجرای فعالیت ها برود تا بتواند ریسک ها را مدیریت کند. شاید بتوان گفت قسمت مهم مدیریت ریسک اینجاست، چرا که تا زمانی که فعالیت ها انجام نشوند، عملاً هیچ کاری صورت نگرفته است.

۶- نظارت و بازنگری

- مدیریت ریسک موثر نیازمند ساختارگزارشگری و بازنگری است تا اطمینان حاصل شود که ریسک ها به نحو صحیح شناسایی و ارزیابی می شوند و کنترلها و پاسخ ها مناسب بودند.
- فرآیند نظارت باید اطمینان حاصل کند کنترل های مناسب برای سازمان وجود دارد. مرحله نظارت شامل تهیه گزارش ریسک، گزارش خسارت ها، مطالعات تجربی و حسابرسی است.

مدیریت ریسک در تکافل

- ریسک از دیدگاه اسلام
- استراتژی ریسک و چارچوب آن در تکافل
- اجزاء مدیریت ریسک در تکافل
- انواع ریسک و مدیریت آن در تکافل
- روش های کمی شناسایی ریسک در تکافل

مدیریت ریسک در تکافل

ریسک از دیدگاه اسلام

اصول مدیریت ریسک در اسلام:

اشتراک ریسک: اسلام ترتیبات مشارکت در ریسک تشویق می کند که عدالت و توزیع عادلانه ثروت را به همراه دارد.

اجتناب از غرر: اسلام قراردادهایی را که شامل عدم قطعیت بیش از حد (غرر) یا ابهام است را منع می کند تا معاملات مالی از شفافیت برخوردار باشد.

ممنوع بودن ربا: همه معاملات مبتنی بر ربا حرام است.

اهمیت معاملات: اسلام بر ماهیت معاملات بر شکل صحیح آن تاکید می کند و بر فعالیت اقتصادی زیربنایی تمرکز و از اعمال سفته بازی پرهیز دارد.

مدیریت ریسک در تکافل

استراتژی ریسک و چارچوب آن در تکافل

۱- ایجاد حکمرانی ریسک

نظارت هیات مدیره: وظیفه هیات مدیره نظارت بر مدیریت ریسک، تصویب سیاست ها و استراتژی های ریسک است.

نظارت شرعی: اطمینان حاصل کند شیوه های مدیریت ریسک با اصول اسلامی تطابق دارد که توسط هیات نظارت شرعی انجام می شود.

۲- اشتها و تحمل ریسک

تعریف: سطوح ریسک پذیری و تحمل سازمان را به وضوح بیان کند و انواع و سطح ریسکی را که برای دستیابی به اهدافش مایل به پذیرش آن است، مشخص کند.

همسویی با اصول شرعی: ریسک پذیری و دستورالعمل های آن با اصول اسلامی سازگار است.

مدیریت ریسک در تکافل

۳- شناسایی و ارزیابی ریسک

ثبت و تهیه چک لیست: تمام ریسک های بالقوه همه جنبه های تکافل از جمله سرمایه گذاری ، عملیاتی و... فهرست بندی کند

ارزیابی ریسک: با استفاده از روش کیفی و کمی ریسک ها را ارزیابی و اولویت بندی کند.

۴- کاهش و کنترل ریسک

استراتژی کاهش ریسک: مانند اجتناب، کاهش انتقال و...

کنترل های عملیاتی: ایجاد کنترل های داخلی برای کاهش ریسک عملیاتی و اطمینان از انطباق با اصول اسلامی

۵- نظارت و گزارشگری

شاخص های کلیدی ریسک: شاخص های مهم ریسک سازمان مشخص نماید

ساختار گزارش دهی: ساختاری ایجاد شود که گزارش دهی منظم در مقابله با ریسک، اقدامات کاهش ریسک و سایر فعالیت ها به ذینفعان از جمله هیات مدیره و سهامداران و نیز نهاد ناظر ارائه شود

مدیریت ریسک در تکافل

۶- یکپارچگی با برنامه ریزی استراتژیک

همسویی استراتژیک ها: شیوه های مدیریت ریسک با اهداف استراتژیک سازمان هماهنگ باشد

تجزیه و تحلیل سناریو: انجام تحلیل سناریو و آزمون استرس برای بررسی پیامد سناریو های مختلف بر سازمان و تاب آوری آن.

۷- بهبود مستمر

فرهنگ یادگیری: کارمندان را ترغیب کند از حوادث درس بگیرند و با ریسک های نوظهور آشنا شوند.

بازنگری و به روز رسانی: به طور منظم استراتژی و چارچوب ریسک را بررسی و به روز شود تا تغییرات در چشم انداز ریسک، محیط کسب و کار و الزامات قانونی منعکس شود

مدیریت ریسک در تکافل

۸- تعامل با ذینفعان

شفافیت: شیوه های مدیریت ریسک را به طور شفاف به ذینفعان از جمله مشارکت کنندگان، سهامداران، ناظران و هیات های نظارت سریع بیان کنید.

آموزش: آموزش به به ذینفعان در مورد اهمیت مدیریت ریسک و نقش آن در کمک به اهداف مدیریت ریسک سازمان

۹- انطباق با مقررات

پایبندی به مقررات: اطمینان حاصل شود که شیوه های مدیریت ریسک با الزمات و استانداردهای نظارتی حاکم بر عملیات تکافل مطابقت دارد.

گزارش نظارتی: ارائه گزارش به موقع و دقیق به مقام ناظر

مدیریت ریسک در تکافل

اجزاء مدیریت ریسک در تکافل

۱- شناسایی ریسک

- ریسک بیمه گری
- ریسک عملیاتی
- ریسک سرمایه گذاری
- ریسک تطبیق و مقررات

۲- شناسایی ریسک

- تحلیل کمی
- تحلیل کیفی

مدیریت ریسک در تکافل

۳- کاهش و کنترل ریسک

- دستورالعمل های بیمه گری
- کنترل های عملیاتی
- سیاست های سرمایه گذاری
- اقدامات انطباقی

۴- انطباق با شریعت

- حکمرانی شریعت
- بازرسی منظم

۵- مدیریت مزاد

- سیاست های توزیع مزاد
- کفایت ذخایر

مدیریت ریسک در تکافل

۶- ترتیبات ریتکافل

- انتقال ریسک
- افزایش ظرفیت

۷- آموزش مشارکت کنندگان

- آگاهی از ریسک
- ارتباطات

۸- یکپارچه سازی فناوری اطلاعات

- مدیریت ریسک دیجیتال
- اقدامات امنیت سایبری

مدیریت ریسک در تکافل

۹- تحلیل سناریو و آزمون استرس

- پیش بینی ریسک
- کفایت سرمایه

۱۰- بهبود مستمر

- یادگیری از وقایع
- سازگاری با تغییر

مدیریت ریسک موثر در تکافل شامل رویکردی کلی نگر است که انطباق با شریعت، آموزش مشارکت کنندگان، استفاده از فناوری و ارزیابی مستمر ریسک ها را یکپارچه می کند. اپراتورهای تکافل با مدیریت ریسک کارآمد می توانند انعطاف پذیری خود را افزایش دهند و به موفقیت بلند مدت صنعت تکافل کمک کنند.

مدیریت ریسک در تکافل

انواع ریسک و مدیریت آن در تکافل

۱- ریسک تطابق با شریعت

- **تعریف:** عدم رعایت موازین شرعی در عملیات تکافل، سرمایه گذاری و ارائه محصولات
- **رویکرد مدیریت:** اطمینان حاصل شود که تمام جنبه های عملیات تکافل از جمله بیمه گری، سرمایه گذاری و توزیع با اصول شرعی تطابق دارد.
- **هیات نظارت شرعی:** برای نظارت بر عملیات تکافل و ارائه رهنمود

۲- ریسک بیمه گری

- **تعریف:** ریسک انتخاب نامطلوب، مخاطرات اخلاقی و قیمت گذاری کمتر از ریسک
- **رویکرد مدیریت:** سیاست ها و رویه های بیمه گری برای ارزیابی و قیمت گذاری دقیق ریسک با در نظر گرفتن عواملی مانند جمعیت شناسی و سابقه تاریخی خسارت ها انجام دهید

مدیریت ریسک در تکافل

۳- ریسک سرمایه گذاری

- **تعریف:** ریسک زیان احتمالی یا عملکرد ضعیف وجوه تکافل ناشی از عوامل مرتبط با سرمایه گذاری
- **رویکرد مدیریت:** همسویی سرمایه گذاری با اصول شرعی. سرمایه گذاری در طبقات مختلف دارایی های متنوع
- **سرمایه گذاری منطبق با شرع:** وجوه تکافل را در دارایی های مطابق با شریعت مانند سهام، املاک، صکوک و صندوق های سرمایه گذاری اسلامی سرمایه گذاری شود.

۴- ریسک عملیاتی

- **تعریف:** ریسک زیان ناشی از ضعف فرآیند داخلی، سیستم ها و عوامل انسانی
- **رویکرد مدیریت:** پیاده سازی کنترل های عملیاتی قوی شامل، سیاست داخلی، بهبود فرآیند و...
- **برنامه ریزی تداوم کسب و کار:** تهیه برنامه های اضطراری برای اطمینان از تداوم کسب کار در صورت بروز اختلالات در عملیات و یا بلایای طبیعی

مدیریت ریسک در تکافل

۵- ریسک ریتکافل

- تعریف: ریسک حمایت ناکافی ریتکافل یا ورشکستگی ریتکافل
- رویکرد مدیریت: بررسی اعتبار مالی شرکت های ریتکافل
- دقت نظر: بررسی لازم در مورد طرف های مقابل ریتکافل در مورد توان مالی، سوابق کاری و مطابقت با شریعت

۶- ریسک تطبیق و مقررات

- تعریف: ریسک عدم انطباق با الزامات و استانداردهای نظارتی حاکم بر عملیات تکافل
- رویکرد مدیریت: در جریان تحولات نظارتی قرار گرفتن و از انطباق با قوانین، مقررات و استانداردهای قابل اجرا اطمینان حاصل کنید.
- گزارش نظارتی: سیستم های گزارش دهی قوی را برای ارائه گزارش های به موقع و دقیق به مقامات نظارتی

مدیریت ریسک در تکافل

۷- ریسک شهرت

- **تعریف:** ریسک شهرت عامل تکافل به دلیل تبلیغات منفی، نارضایتی مشتری و ...
- **رویکرد مدیریت:** رعایت استانداردهای اخلاقی و ارائه خدمات عالی به مشتریان

۸- ریسک های نوظهور

- **تعریف:** ریسک های ناشی از فناوری های نوین، روندهای بازار، تغییرات نظارتی و تحولات ژئوپلیتیکی
- **رویکرد مدیریت:** اقدامات منظم برای شناسایی و ارزیابی ریسک های نوظهور و استراتژی های پویای مدیریت ریسک برای مقابله با آن

با مدیریت موثر این ریسک ها اپراتورهای تکافل می توانند تاب آوری خود را افزایش دهند، ثبات مالی خود را تضمین و اصول شریعت را رعایت کنند و در نتیجه اعتماد و اطمینان را در بین ذینفعان حفظ نمایند

مدیریت ریسک در تکافل

روش های کمی شناسایی ریسک در تکافل

۱- نظریه احتمال

- ارزیابی احتمال ریسک
- محاسبه زیان مورد انتظار

۲- تجزیه و تحلیل آماری

- تجزیه و تحلیل داده های تاریخی
- مدل سازی توزیع زیان

۳- شبیه سازی مونت کارلو

- تجزیه و تحلیل سناریو ریسک
- ارزیابی کفایت سرمایه

مدیریت ریسک در تکافل

۴- تست استرس

- تجزیه و تحلیل رویداد شدید
- تجزیه و تحلیل حساسیت

۵- روش های آکچوئری

- ذخیره خسارت
- قیمت گذاری حق اشتراک

۶- مدیریت ریسک پرتفو

- بهینه سازی پرتفو
- مدیریت دارایی بدهی

مدیریت ریسک در تکافل

۷- مدل سازی مالی

- پیش بینی جریان نقد
- تحلیل سناریو

۸- تجزیه و تحلیل داده

- مدلسازی پیش بینی کننده
- تشخیص تقلب

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

- مدیریت ریسک صندوق سرمایه گذاری
- مدیریت ریسک بر اساس نوع دارایی
- تجزیه و تحلیل بازار سهام و تکنیک های ارزش گذاری

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

مدیریت ریسک صندوق سرمایه گذاری

۱- مدیریت ریسک سرمایه گذاری

- تخصیص دارایی ها
- بودجه ریزی ریسک
- ارزیابی ریسک
- تست استرس

۲- مدیریت ریسک بدهی

- سرمایه گذاری بدهی محور
- دوره تطبیق
- پوشش تورم

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

۳- مدیریت ریسک عملیاتی

- چارچوب حکمرانی
- ریسک تطبیق و مقررات
- ریسک فناوری و امنیت سایبری

۴- مدیریت ریسک وجوه

- سیاست مشارکت
- مدیریت ریسک خاص
- مدیریت مازاد

۵- مدیریت ریسک طول عمر

- عمر هجینگ
- خرید سالیانه

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

۶-مدیریت ریسک محیطی، اجتماعی، حاکمیتی (ESG)

- هماهنگی (ESG)
- مشارکت ذینفعان

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

مدیریت ریسک بر اساس نوع دارایی

۱- سهام

- ریسک بازار
- ریسک خاص شرکت
- ضریب بتا

۲- درآمد ثابت

- ریسک نرخ بهره
- ریسک اعتباری
- ریسک نقد شونگی

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

۳- املاک و مستغلات

- ریسک بازار
- ریسک خاص مکان
- ریسک عدم نقد شوندگی

۴- کالاها

- نوسانات قیمت
- هزینه انبارداری
- مبانی عرضه و تقاضا

۵- سرمایه گذاری های جایگزینی

- استراتژی صندوق تامین
- ریسک بازار خاص
- ریسک عملیاتی

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

۶- نرخ ارز

- ریسک نرخ ارز
- تفاوت نرخ بهره

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

تجزیه و تحلیل بازار سهام و تکنیک های ارزش گذاری

۱- تحلیل بازار سهام:

تحلیل کلان اقتصادی

- ارزیابی شرایط کلان اقتصادی: از جمله رشد تولید ناخالص داخلی، نرخ تورم، نرخ بهره و سیاست مالی
- تحلیل شاخص هلی اقتصادی: نرخ بیکاری، هزینه های مصرف کننده و سرمایه گذاری تجاری و تجارت بین المللی

تحلیل صنعت

- ارزیابی جذابیت صنعت یا بخش خاص با در نظر گرفتن عواملی مانند چشم انداز رشد و...
- رهبران هر صنعت و فرصت های بالقوه سرمایه گذاری هر صنعت یا بخش

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

تحلیل شرکت

- تجزیه و تحلیل بنیادی هر شرکت: تجزیه و تحلیل صورت های مالی، ارزیابی مدل رقابتی، ارزیابی مدیریت و شرایط رقابتی
- شاخص های مالی کلیدی: رشد درآمد، حاشیه سودآوری، بازده حقوق صاحبان سهام (ROE)، سود هر سهم (EPS) و سطح بدهی

تحلیل تکنیکال

- از ابزار ها و نمودار تحلیل تکنیکال برای مطالعات حرکات تاریخی قیمت، حجم معاملات و روند بازار
- تشخیص الگوها، سطح حمایت و مقاومت برای تصمیم گیری

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

تحلیل حساسیت بازار

تعریف: احساسات بازار در حقیقت رفتار و نگرش کلی سرمایه گذاران نسبت به بازار مالی یا یک سهم و اوراق بهادار خاص است. به طور کلی قیمت های صعودی اصطلاحاً بازار گاوی را نشان می دهند در حالیکه قیمت های نزولی به عنوان بازار خرسی شناخته می شود.

- احساسات سرمایه گذار، روانشناسی بازار و عوامل رفتاری موثر بر بازار
- برای سنجش احساسات بازار استفاده از شاخص هایی مانند نوسان سنجی سرمایه گذاران، فعالیت بازار اختیار خرید

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

۲- تکنیک های ارزش گذاری سهام

تجزیه و تحلیل جریان نقدی تنزیل شده (DCF)

- ارزش ذاتی یک سهم را با تنزیل جریان های نقدی آتی به ارزش فعلی با استفاده از نرخ تنزیل
- عواملی مانند رشد جریان نقدی پیش بینی شده، هزینه های سرمایه ای، جریان نقد آزاد (FCF) و ارزش نهایی

ارزش نسبی

- بررسی ارزشی نسبی شرکت با توجه به شاخص نسبت P/E و نسبت قیمت به ارزش دفتری P/B
- بر اساس شاخص سهام ارزش یا بیش از حد ارزش گذاری شناسایی کنید

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

مدل تنزیل سود سهام DDM

- سود سهام پرداخت‌های نقدی انجام شده توسط یک شرکت به سهامداران خود است که به‌عنوان سود تقسیمی یا توزیعی نیز شناخته می‌شود.
- هم سود سهام فعلی و هم سود سهام مورد انتظار آینده را در نظر می‌گیرد.
- نرخ رشد سود و نرخ سود پرداختی

ارزش گذاری مبتنی بر دارایی

- ارزش یک شرکت را بر اساس دارایی‌های مشهود (ماشین آلات، تجهیزات و...) و دارایی‌های نامشهود (اختراعات، علائم تجاری و ارزش برند)
- ارزش خالص دارایی شرکت را در نظر بگیرید.

ارزش گذاری بر مبنای سود

- این روش یک شرکت را بر اساس قدرت درآمد آن، با استفاده از معیارهایی مانند نسبت قیمت به سود (P/E)، مالیات، استهلاک و ..
- در نظر گرفتن چشم انداز رشد سود، کیفیت سود و پایداری سود

مدیریت ریسک در صندوق سرمایه گذاری

تحلیل سناریو و تحلیل حساسیت

- ارزیابی تاثیر سناریو ها و مفروضات مختلف برای ارزش گذاری شرکت مانند تغییرات نرخ رشد و شرایط کلان اقتصادی
- تجزیه و تحلیل حساسیت برای ارزیابی تغییرات خروجی با در نظر گرفتن تغییرات در ورودی و مفروضات

تجزیه و تحلیل جامع بازار سهام با تکنیک های ارزش گذاری قوی به سرمایه گذاران در اتخاذ تصمیمات سرمایه گذاری آگاهانه، شناسایی فرصت های جذاب و مدیریت موثر ریسک ها در بازار سهام کمک می کند.

با سپاسی از شما